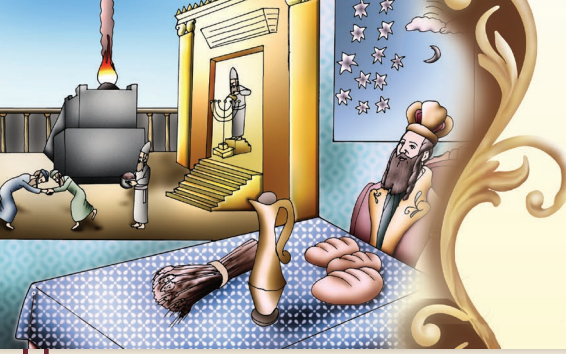

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א
תלמידיו של מורן פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות התקנה

הצלה נסית

ולמעשה, יוסף הצדיק היה מנחם בצרה גדולה מאוד, מאחר וגם אחיו רכפו אותו ורצו להורגו, וגם במצרים יצא שמו לרעה ושמו אותו בבור, וכדי להציל, הוא היה מכרח לגס גדול מעל לדרך השבע, ולכן יוסף נתבע על כך שתלה בטחונה שישועתו תהיה על ידי שר המשקים שיוציאו מהבור על ידי שזיכורו לפני פרעה. פי כמו שיוסף היה מכרח לגס גדול כדי שישעיל מה ששר המשקים יזכירו לפני פרעה, כך היה צריך לחשב יותר, לפי דרגתו, שישנו דרכים רבות לקב"ה לעשות נסים אחרים וטובים מאלו כדי להוציאו מהבור, ולזכור שיש ביד ה' עוד תשעים ותשע דרכים אחרות להושיעו, וכן עיניו יהיו נשואות רק לישועת ה'.

"ויגש אליו יהודה". מספר במדבר (בר"ה צג n-), שיהודה ואחיו נגשו ליוסף למלחמה והיו מוכנים להרס את כל ארץ מצרים בכדי לשחרר את בנימין, ולפי זה נוכל להבין מה היתה התביעה על יוסף הצדיק על שפקש משר המשקים שזיכורו לפני פרעה.

דהנה, עצם בקשתו של יוסף משר המשקים הוא פלא גדול, שלכאורה איזו תועלת יכולה להיות מן ששר המשקים יזכיר את יוסף לפני פרעה, שאלמלי חלומו של פרעה, שפרעה רצה לשמע את פתורו, כל מה ששר המשקים יזכיר את יוסף, לא יועיל כלום, מאחר ושר המשקים, שהיה גדול במעלה משר המשקים, הניח את יוסף בבית הסתר, וכבר יצא שמו של יוסף לרעה בכל ארץ מצרים.

הרבה דרכים למקום

פי עד שיוסף מבקש משר המשקים ונותן בו אמון שזיכורו לפני פרעה, היה ראוי לו לפי דרגתו הגדולה שיוסף יה' ויבטח בה' שיסובב סבות להצילו על ידי אחיו - השבטים הקדושים, וכן יציאתו מהבור תהיה כקבדו, ולא כמו ששר המשקים הזכיר את יוסף לפני פרעה בזלזול וקראו "עשר עברי עבד", לומר שאינו ראוי לגדלה (ש"ס), והיה ראוי שיוסף יאמין שמון הסתם אחיו התעוררו לתשובה על כך שמכרוהו למצרים, ושהם נשלחו מאת אביו לחפשו במצרים שלשם הוא הובל, ולגרם בכל דרך שהיא לשחררו, ובפרט שפאשר יוסף יצפה להשתחרר דרך אחיו, הוא נותן בזה לאחיו לעשות תשובת המשקל על שמכרוהו.

אחים לצרה

ואכן בפרשת מוזן מספר, "וירדו אחי יוסף" וכתב רש"י: "לא כתב בני עקב, מלמד שהיו מתחרטים במכירתו, ונתנו לבם להתנהג עמו

צדיק בבור

ואולי אפשר לישב על פי המדרש (בר"ה צ"ב), שאשת פוטיפר באה גם לבית הסתר על מנת להחטיא את יוסף, והוא עמד בנסיון גם שם, ומן הסתם שר המשקים ושר האופים ידעו מן יוסף רמז לו בדבריו: "וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור", ובפשוטו, בנתנו היתה שלא עשה מאומה במצרים, אבל רמז לו שגם "פה" בבור הוא לא עשה מאומה, ועל אחת כמה וכמה שמחויץ בבור לא עשה שום דבר רע.

שהרי כשאדם מושלך בבור, יש לו יותר נסיון לחטא, וגם שם לא חטא, אם כן, כל שכן שמחויץ בבור לא חטא, ורצה שהוא יזכיר זאת לפני פרעה, כדי לזכורו בדין ולחלצו מים, אה מן מקום, עדין היה רחוק מאד מדרך השבע שהיה מועיל מה ששר המשקים יזכיר את יוסף לפני פרעה.

מתיקות הניסים

== מכתבים למערכת ==

מאפלה לגאולה

נולדתי בתל אביב בבית שאינו שומר תורה ומצוות, כבן יחיד להורי. בהיותי נער כבן שנים עשרה, אבי ז"ל נסר בתאונת דרכים תוך כדי נסיעתו באופנוע, ואמי ששתיה הכניסה אותי למוסד לילדים שהורים לא יכולים לגדל אותם.

במוסד הזה רציתי למצא מזור לנפשי השבורה והרצוצה מהעזר האים שפקד אותי בהלקח אבי מעמי בפתאומיות ובאפן טראגי, אלא ששם היה ילד בן להורים גרושים, בשם אבי (שם משאל), שהיה גדול ממני בשנים והוא היה רודף אותי עד לעמקי נפשי.

אם הייתי רוצה לספר את כל מה שהוא היה רודף אותי, הייתי יכול לכתב על כך חוברת שלמה בלי גומא. לשם דגמא בלבד, הוא היה שופך לי מים על הכרית והופך לי את החפצים שלי פארו, בקצור היה עושה לי צרות צרורות.

יום אחד כבר הרגשתי מצוקה נפשית קשה מאד, התקשרתי לאמי וספרתי לה את הכל, אלא שהיא לא יכלה לעזר לי, שמעתי אותה רק בוכה בסלפון ואומרת: הלב שלי כואב אתך!

באותו יום הפעילו אותנו, הילדים, ללמד לנגן בכלי נגינה, לפתע, בלי שום הודעה מקדמת, אבי נגש אלי וניתן לי מכה חזקה בכף עם המקל של התפיס, המכה הזאת אמנם כאבה לי מאד בכתף, אבל היא כאבה לי הרבה יותר כנפש. אמרי השתיה הפואבת עם אמי.

באותם רגעים פרצתי בככי כמו ילד קטן. הילדים רחמו עלי וצחקו על אבי ואני לא נרגעתי, עד שצאתי מהחדר תוך כדי שאני ממרר בככי, נגשתי לכיור כדי לטשף את הפנים, וקדם עמד יהודי בעל הדרת פנים שהגיש לי עגרה.

הוא הזדהה בשם אריאל, כמי שבא לעזר לבחורים ונשאל מה גרם לי לבכות, בהתחלה לא רציתי לספר לו את אשר על לבי, מכיון שהוא היה בעל חיות של שומר תורה ומצוות ויחנך אותי שלא להתחבר לאנשים כאלו, אך כאשר אריאל החל לשוחח אתי, נשברו בלבי חומות מסעות וראיתי שמדבר באדם בעל לב חם ובעל מדות אציליות.

ספרתי לו את כל אשר על לבי והוא החל לשפך לי דבורים חמים של חזק שלא שמעתי

« המשך המעשה בעמוד ד' »

מניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
• משגיח דרשיבתנו

"כל הנפש לבית יעקב הבאה מצריקה שבקעס"

אמרו חז"ל (סנהדרין לז): 'כל המקום נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו קום עולם מלא', וכפי שפירשנו אנו רואים שגפוש אחת יכולה להתרבות להתנהגות מאד נפשית. שהרי מבאר בפסוק שבתחלה עם ישראל היו רק שבעים נפש, והם פרו ורבו והתעצמו במאד מאד. ונראה לומר ש'כל המקום נפש אחת מישראל', הוא גם כלפי האדם עצמו, שעליו לשמר את עצמו ואת משפחתו מנזקים והוא מקום בקו עולם מלא.

ומה שחז"ל אמרו דוקא על כל נפש 'מישראל' שהיא עולם מלא, זה משום שעם ישראל קים לצאת, שפן לנו – עם ישראל יש נצחיות, שהרי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, ואלו לגויים אין חלק לעולם הבא ואין להם נצח.

ונראה להוסיף ולומר שהמקום נפש אחת מישראל הוא לא רק במעשה, אלא הוא שגו גם כאשר אדם מתפלל לשלום של אחריו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה בכל מקום שהם, שלא יזקו על ידי האויבים הקמים עליו לרעה, שבתפלתו הוא מציל נפשות מישראל שיהיו לבייתם לשלום ומקום בקו עולם מלא. והתפלה היא מוסיפה וכות לאדם שמתפלל בעצמו להנצל מצרות פאלה, שכן אמרו חז"ל (ב"מ צא): 'כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה'.

באתורה, ולפדותו בכל זמון שיפסקו עליהם. ובאמת שהם היו עושים הכל בשביל להציל את יוסף.

והיה להם גם את הפח להלחם עם כל מצרים, כפי ששמעון ולוי הרגו את כל אנשי העיר שכם כדי לשחרר את דינה שהיתה מחזקת בביתו של שכם בן חמור, וכן כל האחים יחד.

יכול להפוך את כל מצרים כדי לשחרר את יוסף מהשבי, וכפי שפסקו בפרשתנו, שיהיה נגש ליוסף להלחם עמו, וכנ"ל בשם המדרש, שהיה בכונתם להחריב את כל מצרים כדי לשחרר את בנימין, אם כן, היה ראוי ליוסף להעדיף לצפות לישועת ה' שיוציאו מבית האסורים דרך אחיו הקדושים ולא לתלות את בטחונם בשר המשקים הרשע.

מתיקות התשובה

וכשחז"ל אמרו 'זכור לו יום המיתה', אין הפננה לבוא מקו לעצבות וליאוש חלילה, אלא זכרון יום המיתה אמור לגרם לנו להתמנון ליום שבו נפגש עם מלך המלכים, וכמו שמתכוננים ליום שמים ביותר, שהרי בעולם הבא זוכים להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שהוא תענוג נצחי עצום שאין דומה לו, וצריך להתמנון לקו פראוי.

יסורים של אהבה

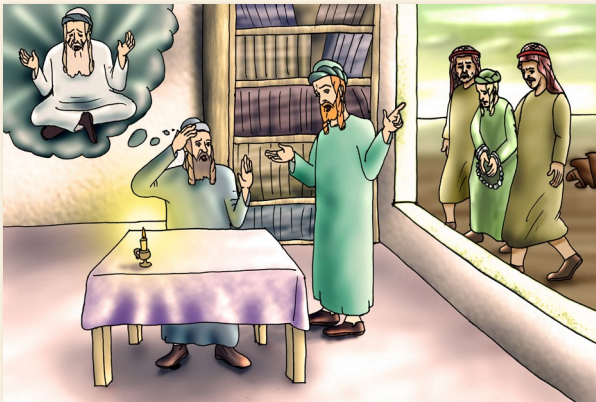
והיות שלכל אדם קוראים בגיל אחר ובאופן אחר, אחד דרך מחלה, אחד דרך תאוה או דרך אויבים וקדומה, לכן ה' מביא על האדם יסורים, כדי שיזכור להכין את עצמו לעולם הבא, כי בזמנים שטוב לאדם, הוא שוכח מקו, שעל פו האמונאים שברו כלי בשמחת התנה ואמרו 'וי דמיתנן' (פרמט לא), כי טבע האדם הוא 'וישמנו' שרון ו'כעט', וכשיש לו רק טובות והצלחות, הוא שוכח את דרו ה' ובוטע רח"ל.

לכן אדם שה' אוהב אותו, הוא נותן לו יסורים כקב המנסר את בנו לטובה, כמו שכתוב: 'כי

השכטים הקדושים התעוררו בתשובה רק כאשר הגיעו שנות הרעב, והיה זה לאחר שכבר עברו עשרים שנה מיום שיוסף נמכר, ואנו למדים מקו שעלינו להתעורר מבעוד מועד לעשות תשובה ולבדק מה עלינו לתקן ובמה יתכן שאנו נכשלים, בפרט בדברים שפיו אדם לחברו, והסבה שאדם לא מתעורר לתשובה, פי הוא טועה לחשב שדעתו והתנהגותו היא הנכונה ביותר, והקב"ה מטער מקו שמכריחים אותו להביא אסונות קשים בשביל שיתעוררו לשוב אליו, במקום שיתעוררו לשוב אליו כבר בזמנים הטובים.

ועל קו הזהירנו רבי אליעזר הגדול (שבת קנג): 'שוב יום אחד קדם מיתתו, ומבאר שם שעל האדם לעשות תשובה בכל יום, כי אדם לא יודע את יום פטירתו, ואם פו נמצא, שכל ימיו של האדם צריכים להיות בתשובה. ודרו האדם לשפח מיום המיתה, ולכן אין לקדם שאין לו יסורים, וכמו ש'אין יסורים בלא עון' (שבת נה), והינו שתקלית היסורים היא לכפר על העוונות, אבל בנוסף, היסורים באים להזכיר לאדם את יום המיתה.

לצאת מהבור אל האור

על קו במאמר: 'מתיקות התשובה' ובמאמר: 'מתיקות התשובה'.

בציור שבכתרת הגליון: יוסף הצדיק יושב בארמון מלכותו כאשר חלמו התקום בשלמות. שהוא מולך על אחיו ועל כל הדור ההוא. וכל מחשבותיו כיצד להוסיף ולהגדיל שם שמים ולהיטיב יותר עם הבריות. קדמת מה שעתידים ישראל להגדיל שם שמים בבית המקדש שמשם ילמדו דעת לכל באי המקדש ולכל העולם כלו.

איזו מסירות עשה יוסף כדי לקדש שם שמים בזמן מלכותו? ואיך כל אחד מאתנו יכול לזכות למעלה זו ללא מאמץ רב?

על קו במאמר: 'מתיקות מלוכה של יראת שמים'.

בציור שלפנינו: ראינו יושב בביתו בצעה. ברוך את אבולתו וצערו של אביו על מכירתו של יוסף לישמעאלים. ויהודה אומר לו שאכן בגלל זה נהיה רעב בארץ והם צריכים לרדת למצרים כדי לחפש את יוסף ולפדותו בכל מחיר שידרשו מהם.

האם היה שגו שהאחים היו באים למצרים בשנים שיוסף היה עוד בבור, כדי לחלצו ולפדותו משם? ומה אנו למדים מקו שרק כאשר הגיעו שנות הרעב, הם התחרטו על המכירה והחליטו לפדותו בכל מחיר?

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"ם בשיבתנו •

ברכות הריח (א)

איתא בברכות (מג): אמר רב מנין שמברכים על הריח, שנאמר: "כל הנשמה תהלל יה" - אינהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, ותייאומר זה הריח. ופסק מרן השו"ע (סי' טו): "אסור להינות מריח טוב עד שיברך קודם שריח, אבל לאחריו אינו צריך לברך".

נחלקו הפוסקים אם מברכים שהנינו על ריח טוב המתחדש משנה לשנה, כגון הנרד והסמין וכיו"ב, שישם הסוברים שמברכים שהנינו (כנה"ג ומג"א סי' רכה ועוד). וישם הסוברים שאינו לברך שהנינו (שיירי כנה"ג ושערי תשובה סי' רטו ועוד).

והאל"ה רבה (רטו סי' ב) הביא כמה טעמים לכו שאינו מברכים שהנינו על ריח טוב שמתחדש משנה לשנה: א. כיון שיש בריח הנאה מועט (לקח המדות). ב. לפי שברכת הריח סמכוהו ח"ל על "כל הנשמה תהלל יה", והנשמה היא נצחית, לכו לא שיהו לומר שהנינו וקיינו וכו', שהרי הנשמה היא קיימת ונצחית בעצמה (מהר"ם ד"א). והמגן אגרות (סי' רטו) כתב משום שהריח מצוי כל השנה. ובשיירי כנסת הגדולה כתב, משום שאינו סומכים על ברכת שהנינו שמברכים על האכילה. והג"ר א"י בסדר ברכות הנהניו פסק, שמפניו שיש מחלקת בזה, יש לברך את ברכת שהנינו על ריח טוב בלי שם ומלכות, וענין עוד.

בילדיו, וכל התאמצותו שיהו לו, כדי שילדיו לכל הפחות לא יגיעו למקומות אסורים ממש ח"ו.

ובפרט יש להזהר בתוך המשפחה המרחבת, ולהנהיג את מנהגם של יראי ה', שלא יושבים אצלם ונשים במקום אחד, אלא האנשים לבדם והנשים לבדנה, וכן ימנעו מנסיונות שהיצר אורב לאדם להכשילו, כי היצר הרע גדול יותר בבני משפחה מאשר באנשים זרים, שכן בקרובי משפחה לבו גס, ואדם שמכניס את עצמו לכלל נסיון, הוא מתרחק מה' ולבו נאטם מלהבין את התורה כראוי ולבא על ידי למודו לקרבת אלוקים.

כתב סתרים

שעל כך אנו מתפללים: 'יהא רעוא קדמך ודתפתח לבאי באורייתא', שבנוסף למה שאנו מבקשים לזכות לידיעת התורה, אנו מבקשים גם שהקב"ה יפתח את לבנו להבין דרך התורה מה רצונו ויתברר מאנתו, כי התורה היא כמשל לכתב סתרים ששולחים למי שצריך לעבר בשטח האויב כדי להגיע אל היכל המלך, שעל ידי כתב הסתרים אפשר לדעת להזהר מהאויב ומהמוקשים שהוא מניח בדרך, וכן אפשר לדעת דרך כתב הסתרים מהי הדרך להגיע להיכל המלך.

כך דרך למוד התורה אפשר להבין מאיזה אנשים יש להתרחק ואיך להציל מהמוקשים שהם מניחים ללכוד בני אדם ברשתם, ומי הם האנשים הצדיקים שאליהם יש להתחבר ולהגיע על דם להיכל המלך, כמו שמוצאים בתורה את החלוק בין ישמעאל ליצחק ובין עשו ולבן לעקב וכו'.

כאשר יסור איש את בנו ה' אלוקיך מנסרך' ונאמר: "פי את אשר יאהב ה' יוכיח ויכאב את גו ירצה", וכדי שהיסורים ישפיעו על האדם, עליו לשנוא את היסורים שהוא מקבל, שהם באו כדי לרפא את לבו ולהקנות לו ענוה והקנעה ושיפיר את מקומו.

יסורים של תוכחה

ובכל מפה שאדם מקבל, רמזו בזה הוא לקוי, כמו שמבאר במדרש (א"ת רבא א טו), שבדבר שחטאו, בו לקוי, ולאחר שעושים תשובה, מתנחמים באותו דבר בעצמו, ע"ש. ועל כך אומר דוד מלפנינו: "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין", שעל האדם להתבונן מה מצדדים לו משמים בפה שהוא מקבל.

מספר על ה'חם סופר' שבערוב ימיו הוא סבל יסורים גדולי העול, ואמר שהיסורים האלו הם מחמת שהוא לא התריע מספיק לתלמידיו ולבני הקהלתו על שמירת הקדושה, כי מה שפשוט וברור אצל צדיקים והם רחוקים מזה לגמרי, כגם עדין התמודדות ונסיונות אצל רב בני האדם, וצריך להזקם להתרחק מקל דבר רע.

רחוק מהדומה לפעור

ולבו הזהירו חז"ל (הליו מד): 'הרחק מן הפעור ומן הדומה לו', שבכך למדונו חז"ל להתרחק לא רק מן הפעור, אלא גם ממה שדומה לפעור, וככל שאדם מתרחק וגודר את עצמו מהפעור ומן הדומה לו, הוא מחדיר בכך יראת שמים

מתיקות מלוכה של יראת שמים

כמו רוחות שאיננו יכולים לראותם, כי מפניו שפאשר בני אדם רואים פח גשמי של בשר ודם שעוזר להם, הם טועים לתלות בו את בטחונם, אם פו, כל שכן שאם היו רואים פח רוחני של מלאכים שמשפיע להם, היו טועים לכתוב בהם ולעשותם אלילים חלילה, לכן הקב"ה ברא אותם כמו רוחות שאינם נראים לעין האדם.

לא רק אני טוב

כמו כן, על האדם להזהר גם מלכתב על דעתו, כמו שהזהירו שלמה מלפנינו: "ואל בינתך אל תשען", כי אדם בדרך כלל נוטה לקבוע את מקומו ואת דעתו, ולפעמים, בכדי לחזק את עצמו ואת עמדתו, הוא קורא תגר על אחרים ואומר שהם טועים, וזאת הוא עושה בכדי לחזק לעצמו את ההרגשה שהדעה שלו היא הנכונה והאמתית.

לנו תמיד, וכן אתה נתת לי את הבית הזה, אני מודה לך עליו, ובמדה והוא נצרך לבית גדול יותר, יוסיף לבקש בעת זו מה' שיתן לו בית גדול יותר, כדי שייכל לגדל דורות ישרים מברכים להגדיל את שמו ויתברך ולרפא בכך חיי עולם הבא.

שליחים שקופים

וגם אם באה לאדם ישועה דרך בן אדם, אמנם עליו להפיר לו טובה כל ימיו, אף מפניו שיש לאדם נסיון לתלות את בטחונו בבני אדם שמשפיעים לו, עליו לזכור ולשנון לעצמו שאדם זה שבא לעזרתו אינו אלא שליח ה', והכל רק מאתו ויתברך, וכך לא יטעה לתלות בו את בטחונו חס ושלום.

לכן על המלאכים המשפיעים את האדם נאמר: "עשה מלאכיו ורוחות", הינו שהמלאכים הם

אף על פי שיוסף הצדיק יצא מהבור על ידי שש המשקים הזכיר אותו לפני פרעה, הוא ידע שגאולתו וישועתו באה רק מאת ה' ויתברך ולכן שם שמות היה שגור תמיד על לשונו, וגם כאשר נעשה משנה למלך פרעה שעשה עצמו כאליל, לא פחד ולא בוש להזכיר את שם ה' תמיד, וכן כשהיה המשפיר לכל העולם כלל והיה לו מקום לקחת פבוד לעצמו, גם אז היה מקלף את ה' וישם שמות ה' שגור על לשונו, ועליו ללמוד מכה שמתמיד ויהיה שם שמות שגור בפניו ונכריז בכל הדמנות שה' הוא המלך.

ובפרט כאשר אדם בא לביתו, שכל אדם הוא כמלך בביתו, עליו להתנהג כיוסף, שגם במלכותו הזכיר את ה', וכשהוא מנשך את המזוזה, ימליך את ה' עליו ועל משפחתו וביתו ויאמר: רבונו של עולם, אתה בראת אותי ואת משפחתי ואתה שומר עלינו מכל רע, אגא המשך להיטיב

פנינת הפרשה

בזמנים שמטריעים על טיולים, הוא כדגמת רעמים שמטרתם לפשט עקמומיות שבלב. ועל האדם ללכת בהכנעה למקום מחסה. ולכן שאנו עושים ככך את ההשתדלות שלנו לשמר על נפשנו, ובעקף להתבונן שאם ה' הכריז בשמים להביא עלינו - עמו הנבחר - טיולים, והו סימו שיש עלינו חזון אור, והוא יתברך אינו מרצה מאתנו בשלמות, ורצונו שנכנע ונירא מלפניו. ובשהותנו במקום מחסה, עלינו לשוב בתשובה ולפשפש כמעשיו ולומר מומרים תהלים בבכי, ולהשתתף בצערם של יהודים רבים שיושבים בצער על ימוריהם שנחטפו או שנפטר, וכל המרחל על הבריות, מרחמינו עלינו מן השמים (שבת קטא).

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, הבט משמים וראה כי היינו לענקים בנויים נחשכנו כצאן לטבח יוכל להרג ולאבד ולמכה ולחרפה, זכור אשר נשבעת לאבותינו ככוכבי השמים ארבה את ירעכם ועתה נשארנו מעט מהרבה. אמר מלך רהום ותנו, חמל על עמך, רם על נחלתך ושמח את לבנו השבור והראוב מצרות רבות אשר הקיפנו גלה את ירושך והאר לנו את פנהך ככך שתתגלה אלינו מכל המצב הקשה שאנו נתונים בו, ותגאלנו נאלת עולם השתא כענינא וכמומ קרוב, אמן.

בשר", ועלינו להקדים ולעשות אתערוותא דלתתא וקבר פיום להשתדל לרפך את לבנו.

מתנת השכחה

והדבר שגורם לאדם לשלבו יהיה קשה קצבן, הוא מחמת שהוא זוכר את הקשיים שהיו לו, שהפזרון הזה עומד בעוכרו וגורם לו להשלב שגם החסד ה' שיש לו פעת הוא קלוי נוסף על הקשיים שהיו לו בעבר, ובכך הוא דוחה את הטוב מלבוא אליו.

ולפי זה יבן מודיע יוסף הצדיק קרא לבנו הבכור מנשה, "כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי", נשני הוא לשון של שכחה, ובשם מנשה שיוסף קרא לבנו, הוא רצה לחזק אצלו את כח השכחה לגבי כל הצער שהיה לו בבית אביו על ידי אחיו שרדפו אותו ורצו להורגו, שפעת הוא רצה לשכח את כל הצער ולהתחיל התחלה חדשה, לשכח מעצם כך שצא מקנות לחיים טובים ועלה לגדלה.

ולאחר מכן קרא לבנו השני אפרים, "כי הפרני אלקים בארץ עניי", בזה הוא כבר התמלא בהקרת הטוב לה' על שזכה אותו לבנים במקום להשאר עני ומסכן בבית האסורים, ודבר זה מלמדנו לשכח את הקשיים שהיו לנו בעבר, ולהתבונן בטובות שה' עושה עמנו ולהתפעל מהם ולשמוח בהקלנו.

מרידות למתמרמר

כי פאשר נביט היטב, נראה שפאשר אדם מתמרמר ממצבו הקשה, הוא מעמיק בכך יותר את הצרות שלו, כי בטר עניי אולא עניינותי - אחרי העני רודפת העניינות, וכמו שמצינו אצל נעמי שאמרה: "אל תקראנה לי נעמי קרואי לי מרא פי המר שדי לי מאד", וכינו שפאמרה כן, היא לא זכתה להשפא בעצמה לבעד, ובזה רות המואביה וזכתה בכך, אר על פי שהיה יותר מסתבר שנעמי, שהיתה

בשביל לזכות ללכת בדרך הישר באמת לפי רצון ה', על האדם לרפך את לבו, על ידי שיתפעל מחסדי ה' או על ידי שישמע שירה קדושה המעוררת את הלב לאהבתו וליבתו, וגורמת לו לשפך את לבו בתפלה ובהודאה לה' על כל חסדיו, וכן על ידי שיקרא תהלים במטרה לרגש את הלב ולרפכו.

והסבה שאדם צריך לרפך את לבו ולעורר את הרגשות שלו להתפעל ממעשי ה', היא מפני שעל ידי כך נפתח לבו לרש ולעקר את כל הרע שנגפשו, ודגמת עשירי מלך שהוא קמצן גדול מאד, וכל מי שא לאיו לקבל תרומה, שב ריקם. אר ששמתדפק על דלת ביתו אדם חכם שיודע לנגע בנקמת הרגש של אותו עשירי ולרגשו, הוא מצליח לגרום לו לפתח את סגור לבו ולקבל ממנו תרומה מוכבדת.

איך מעוררים את הרגש?

כך הוא האדם, שאם הוא מעורר את הרגש בנפשיו ומתפעל ממעשי ה' בלב רך, הוא מוכן לנתר על כל הדרכים והמדות הרעות שהוא רגיל בהם. ולכן גם בזמנים שאין לאדם רגש נכחי, או אדם שמוגז נוסה יותר לפעל לפי השכל ואינו מפעיל את הרגש בשותכו, ראי לו לרגש את עצמו לפחות פעם ביום על ידי התבוננות בחסדי ה' או על ידי שישמע נסים שה' עושה בעולם, שכך לבו יהיה פתוח יותר לשוב בתשובה ולתקן את מדותיו הרעות, וכן על ידי רכות הלב הוא יהיה מרצה בהנהגת ה' עמו, גם בזמנים שיש לו איזו צרה כל שהיא, ומאמין בה' שביקלתו להושיע אותו בכל מצב שהוא, וכינו שהוא מאמין בזה, הוא זוכה לראות בישיעת ה'.

ולמדת הלב הרך נזכה בשלמות בזמן הגאולה הקרובה, כמו שהבטיחנו ה' על ידי עבדיו הנביאים: "והסרת י את לב הארץ מבישרכם ונתתי לכם לב

מעולם, התחברתי אליו בעבותות אהבה והרגשתי לראשונה שיש לי סבי לשקם את הפצעים הגדולים שבנפשי.

אריאל עבד אבי כמה ימים, כשאני עדין באותו מוסד לא דתי, ומשם הוא העביר אותי לישיבה קדושה בני ברק, הוא לזה אותי על כל צעד ושעל ובכל שבת הייתי סמוך על שלחנו, עד שעליתי לישיבה גדולה ומשם הוא כבר חזק את רוחי להשתדל להאיר את אור התורה והמצוות גם בביתה של אמי.

הייתי נוסע לאמי מדי פעם והיא היתה שותה בצמא את דברי התורה ויראת שמים שהייתי אומר לה, עד שביים נשואי היא כבר היתה קרובה להיות שומרת תורה ומצוות, ואשתי שתחיה היתה השליקה להשלים את העבודה ולעשות את אמי אשה יראת ה'.

בשנתיים האחרונות, אמי זכתה להנשא בשנית ליחודי ירא שמים והם התגוררו בשדרות, אמי

אלמנת גדול הדור אלימלה, תנשא לבעד הצדיק ולא רות שהיתה גיורת ממואב, אכל אחרי שהיא אברה שה' המיר לה, הפסידה גם מלהנשא אליו. לכן נתחזק תמיד שלא להתמרמר על מה שלא טוב, אלא נתבונן תמיד בטוב שה' גומל עמנו ונודה לה' מתוך שמחה בהקלנו.

והדברים אמורים לכל אדם כלפי עצמו, אבל כלפי הכלל שנוצאים בצרה ובשכחה, עלינו להתבונן גם בצער שלהם ולהרבות בתפלות עליהם, כי כל המשתף עצמו בצער הצבור, זוכה ורואה בנחמת הצבור (תענית יא).

יפריו מתוק לחבי

מה יגרם לאדם להסכים יותר על הדרכים והמדות הרעות שהוא רגיל בהם?

הפתרון ליחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו יקול מתיקות: 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת יושב: רסאל כהן, ירושלים. מאיר קוט, בני ברק